

1. Triajın Tanımı

Akıcı ve sürekli değişim gösteren bir süreç olan triaj, hastaların hangi zaman ve sırada acil yardım alması gerektiğini, transport hızını ve seçilecek hastaneyi belirlemede en etkili kısa klinik değerlendirmedir (1). Eğer elimizdeki kaynaklar sınırlıysa bu sahip olduğumuz kaynaklar en uygun ve faydalı şekilde nasıl kullanılabilir? triaj kelimesinin ortaya çıkışına bu soru neden olmuştur. “Trier” isimli Fransızca fiilden türemiş olan triaj kelimesi ayıklamak, ayırt etmek anlamına gelir (2). Savaş alanlarında ölmek üzere olan askerlerin daha hafif yaralanan askerlerden ayrılması amacı için ilk kullanılmıştır. Bu durumda öncelik, daha hafif yaralı olan ve daha hızlı iyileşerek savaş alanına dönenlerin olmuştur. Modern çağda ise hastaları aciliyet durum şiddetlerine göre sınıflandırmak anlamına gelmektedir (3).

Trijaj işlemi başvuru esnasında hekim, eğitimli bir hemşire, acil tıp teknisyeni (ATT), sağlık memuru vb. özellikteki sağlık çalışanı tarafından yapılır. Triajda teşhis konması amaçlanmadığı için muayeneden farklıdır.

Trijaj 1960’lı yıllarda acil servislerde kullanılmaya başlamıştır. Doğru zamanda ve doğru yerde doğru hastanın doğru kaynağı kullanabilmesi

hedefiyle acil servise başvuru esnasında hastaların bakım sıralamasını en kısa sürede belirlemek ve bu belirlemelere göre hastaları sıralamak için acil servis triaj sistemi kullanılır.

2. Triajın Amacı

- Acil müdahale edebilmek için hayati tehlikesi olan hastayı süre geçirmeden tanımak,
- Hastaların kritiklik durumlarını belirleyerek, personeli daha faydalı kullanma, hasta bakımını rahatlatma,
- Ekip nosyununa işlerlik kazandırma,
- Çalışmaların düzgün işleyişinin getirdiği hız ve düzen ile hastaların endişelerini hafifletme,
- Ekip üyelerine hasta yakınları, akrabaları ve çevreye ilişkin sorumlulukları dağıtma,
- Hasta sirkülasyonunu ve bölüm yoğunluğunu azaltma, tedaviye ulaşım sürecini optimize etme, hastane ve öncesi ölüm oranını düşürme,
- Uygun kaynak kullanımı, Kalış süre optimizasyonu,
- Hasta kategorizasyonu, Hastanın aciliyet ve şiddet durumu,
- Tıbbi hizmet ve tedaviye ulaşım aciliyet ihtiyacı.

¹ Acil Tıp Uzmanı, Bafra Devlet Hastanesi, drirfanbayhan@gmail.com

çok fazladır. Belli bir saat diliminde kişinin nerede bulunduğu ispatının yanı sıra, kişiye yapılan uygulamaların başlangıç zamanı da önemlidir (24).

Kaynaklar

1. Eryılmaz M., Dizer U., (2007), Afet Tıbbı Cilt-I, Ünsal Yayınları, Ankara, 831ss.
2. Streger, M. R. (1998). Prehospital Triage. Emerg Med Serv., 27(6), 23-27.
3. Williams, R. M. (1996). Triage and Emergency Department Services. Annals of Emergency Medicine, 27(4), 506-508.
4. Polat O.(2019). Triaj Nedir? Triaja kadar destek sistemlerinin katkısı (09.12.2019 tarihinde http://aciltip.medicine.ankara.edu.tr/files/2019/05/Triaj_II_Sempozyum_Bildiri_Kitabi.pdf adresinden ulaşılmıştır)
5. ATUDER (2013). Acil Serviste Triaj ve Çalışan Güvenliği (04.12.2019 tarihinde http://file.atuder.org.tr/_atuder.org/fileUpload/KkLAPMUxQIZh.pdf adresinden ulaşılmıştır).
6. ATUDER (2017). Olay yerinden taburculuğa kadar triaj ve ABC (2017) (03.12.2019 tarihinde http://file.atuder.org.tr/_atuder.org/fileUpload/IvLnVztWjsjg.pdf adresinden ulaşılmıştır).
7. Türkdemir A.H., (2016), Triaj, 04.12.2019 tarihinde http://docs.neu.edu.tr/staff/gurkan.ozel/56_2.pdf, adresinden ulaşılmıştır).
8. Akyolcu N, Öztekin D, Çelik S (2006). Acil Birimlerde Triyaj Kimler Tarafından ve Nasıl Uygulanır? İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi 15/57. Sf: 1-12
9. Fernandes, C. M., Tanabe, P., Gilboy, N., (2005). Five-Level Triage: A Report from the ACEP/ENA Five Level Triage Task Force. Journal of Emergency Nursing, 31(1), 39-50.
10. Gilboy, N., Tanabe, P., Travers, D., & Rosenau, A. M. (2012). Emergency Severity Index a Triage Tool for Emergency Department Care.
11. azkurs.org (2015). Acil triaj eğitim rehberi 2015. (04.12.2019 tarihinde <http://azkurs.org/acil-triyaj-egitim-rehberi-ocak-2015-icindekiler.html?page=5> adresinden ulaşılmıştır)
12. Buschorn, H. M., Strout, T. D, Sholl, J. (2013). Emergency Medical Services Triage Using the Emergency Severity Index: Is it Reliable and Valid? 39(5), 55-63.
13. Azeredo, T. R. M., Guedes, H. M., Almeida, R. A. R. (2015). Efficacy of the Manchester Triage System: a Systematic Review. International Emergency Nursing, 23(2), 47-52. doi: 10.1016/j.ienj.2014.06.001.
14. Van, G. R., Delooz, H., & Sermeus, W. (2001). Systematic Triage in the Emergency Department Using Australian National Triage Scale: a Pilot Project. European Journal of Emergency Medicine, 8(1), 3-7.
15. Jimenez, J. G., Murray, M. J., Beveridge, (2003). Implementation of the Canadian Emergency Department Triage and Acuity Scale in the Principality of Andorra: Can Triage Parameters Serve as Emergency Department Quality Indicators? Canadian Journal of Emergency Medicine, 5(5), 315-322.
16. Milli Eğitim Bakanlığı (2011), Acil Sağlık Hizmetleri Triaj), 02.12.2019 tarihinde http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Triaj.pdf adresinden ulaşılmıştır.
17. Sağlık Bakanlığı (2009). Yataklı Sağlık Tesislerinde Acil Servis Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ.
18. Sağlık Bakanlığı (2013). Acil Servis İşleyiş Prosedürü.
19. Acil Yardım ve Afet Yöneticileri Derneği(2016), Olay Yeri Yönetimi ve Triaj) 03.12.2019 tarihinde <http://ayayder.org/tr-TR/kose-yazilari/268/olay-yeri-yonetimi-ve-triyaj> adresinden ulaşılmıştır.
20. Tek E. (2018) Jump START Triaj. 04.12.2019 tarihinde <https://www.resusitasyon.com/jump-start-triyaj-sistemi/> adresinden ulaşılmıştır).
21. Fındık M. (2019). Dünyada alan, hastane afet triaj örnekleri (10.12.2019 tarihinde http://aciltip.medicine.ankara.edu.tr/files/2019/05/Triyaj_II_Sempozyum_Bildiri_Kitabi.pdf adresinden ulaşılmıştır).
22. Acibadem Bursa Hastanesi (2016) Acil serviste triaj uygulamaları. (02.12.2019 tarihinde <http://www.acibademhemsirelik.com/e-dergi/98/docs/ug2.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
23. Aslan F, Karadakovan A (2010). Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. Nobel Kitabevi, İstanbul, sf: 1388-1394.
24. Karabulut H. (2019). Triajda dökümantasyonun önemi. (12.12.2019 tarihinde http://aciltip.medicine.ankara.edu.tr/files/2019/05/Triyaj_II_Sempozyum_Bildiri_Kitabi.pdf adresinden ulaşılmıştır).
25. Usta G.,Küçük U., Torpuş K. (2017) START Triage Scale in Disasters. Journal of Natural Hazards and Environment. 3(2):70-76